

άγουπικρό τό, Καππ. (Άραβάν.)

Έκ τοῦ Τουρκ. οὐς. *ağır* καὶ διαλεκτ. *ağır* (δηλητήριον) καὶ τοῦ ἐπιθ. *πικρός*.

Εἶδος χόρτου.

άγουρα ἐπίρρ. Θράκ. (Άλμ.) Κεφαλλ. Σύμ. κ. ἄ. ΓΒλαχογιάνν. Λόγοι κι ἀντίλογ. 58 καὶ 63.

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*.

1) Ἀώρως, προώρως, πρὸ τῆς ὥρας, πρὸ τοῦ καιροῦ ἐνθ' ἄν.: Ἄγουρα ἐπῆε 'ς τὸ δάφο Κεφαλλ. Ἐξύπνησ' ἄγουρα αὐτόθ. Τὴν αὐγή... ξύπνησε ὁ καμπούρης ἄγουρα τὴν κόρη καὶ τῆς εἶπε ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἄν. 63: Ἡρθε, ξενιτεμένη φίλη, μὰ ἦρθε ἄγουρα (λέγεται πρὸς ἀηδόνα) αὐτόθ. 58. 2) Ὁ πρὸ τοῦ μεσονυκτίου χρόνος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον Θράκ. (Άλμ.): Ἄσιμ.

Ἄγουρα παράγουρα παππαδιές δὲν ψένουνι, κοκκιά δὲν καπαλίζουνι

(τοῦτο λέγεται κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν Χριστουγέννων καὶ Φώτων διάστημα). Πβ. ἀρχ. «ἄωρει τῆς νυκτός». Ἰδ. καὶ ΝΠολίτ. Παραδ. 2, 1257.

άγουράδα ἡ, Εὐβ. (Κονίστρ.) Σῦρ. Χίος — Λεξ. Κομ. ἄγουράδα Χίος (Βολισσ.) ἄγουράδα Κρήτ.

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἡ ιδιότης τοῦ ἄωρου καρποῦ, στρυφνότης Εὐβ. (Κονίστρ.) — Λεξ. Κομ.: Τὸ κρασί φέρνει μιὰ ἄγουράδα Κονίστρ. Πβ. ἄγουροφέρνω. Ἡ σημ. καὶ παρὰ Σομ. Συνών. ἄγουριά, ἄγουρίλα, στρυφάδα. 2) Τόπος σκληρὸς ἢ πετρώδης ἀκατάλληλος πρὸς καλλιέργειαν Κρήτ. β) Ὁ ὁποσδήποτε μὴ δυνάμενος νὰ καλλιεργηθῇ τόπος ἢ μὴ καλλιεργηθεῖς παρ' ἄλλον καλλιεργημένον, ὡς ὁ περὶ τὰ δένδρα ἢ ὁ παρὰ τὸν φράκτην Κρήτ. Σῦρ. Χίος: Ἐκάμαμε τὸ χωράφι, ἀλλὰ δὲ δὸ κάμαμε καλά, μᾶς ἔμειναν ἄγουράδες Κρήτ. Νὰ μὴ γάνης ἄγουράδες (νὰ μὴ ἀφίνης μέρη ἀκατέργαστα) Σῦρ. Συνών. μεσαργά, πάραβόλα, χερσάδα. γ) Αὐλαξ Χίος: Φρ. Χαλῶ τοὺς ἄγουράδες (ισοπεδώνω τὰς ὑπὸ τοῦ ἀρότρου γενομένας αὐλακας).

άγουράκος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.) ἄγουρακός Πόντ. (Όφ.)

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*.

Ὁ προσήκων εἰς ἄγουρον, εἰς ἄνδρα, ἀνδρικός ἐνθ' ἄν.: Ἄγουράκὸν λαλία (ἀνδρική, ἀρρενωπή φωνή) Κερασ. Ἄγουράκὸν στάσιμον-πορπάτεμαν-πουνάριν κττ. αὐτόθ. Ἄγουράκα λώματα (ἐνδύματα) Τραπ. Ἐφόρεσεν ἄγουράκα (ἐνν. λώματα) Όφ. Τ' ἄγουράκὸν ἢ γνῶσ' ἄς σὸ μάλαμαν ἀκριβὸν ἐν' (ὁ ἀνδρικός νοῦς εἶναι πολυτιμότερος τοῦ χρυσοῦ) Τραπ. Συνών. ἄγουράτικος, ἀντρίκειος, ἀντίθ. γυναικειος.

άγουρανέβατος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἄγουρανέβαστος Θήρ.

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος* καὶ τοῦ ἐπιθ. *ἀνεβατός*.

Ἐπὶ ἄρτου, ὁ ὠπτημένος μετὰ ἀτελῇ ζύμωσιν. ποῦ ψήθηκε χωρὶς ν' ἀνεβῇ καλά.

άγουράνος ὁ, Πόντ. (Ματζούκ.)

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*.

Παιδίον. Συνών. ἄγουρίτσος.

άγουραπηλογιά ἡ, Κάμπ. ἀουροπηλοῖα Κάμπ.

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος* καὶ τοῦ οὐς. *ἀπηλογιά*.

Ἄγουρη ἀπηλογιά, ἄγουρος λόγος, ὕβρις, ἐξύβρις: Παροιμ. Ἡ μαχαιρὰ γατρεύεται, μ' ἀουροπηλοῖα πομένει (ὅτι ὁ τραχὺς λόγος οὐδέποτε λησμονεῖται). Πβ. ἀγουρολόγος.

άγουράτικο τό, ἀμάρτ. ἄγουράτικο Εὐβ. (Κάρυστ.)

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*.

Εἶδος σύκων ὑποξίνων.

άγουράτικος ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.) ἄγουράτ'κος Πόντ. (Άργυρόπ.)

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*.

Ὁ εἰς ἄγουρον, νεανίαν, ἁρμόζων ἢ ἀνήκων ἐνθ' ἄν.: Ἐσέβεν 'ς ἄγουράτ'κον στόλον (ἐνεδύθη, δηλονότι ἡ κόρη, ἀνδρικήν ἐνδυμασίαν) Ἀργυρόπ. Συνών. ἄγουράκος, ἀντρίκειος, ἀντίθ. γυναικειος.

άγουρεύω Νάξ. ἀουρεύω Νάξ. ἄγουρεύω Κρήτ. Μέσ. ἀουρεύομαι Νάξ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ὀν. *άγουρος*. Πβ. ἀρχ. ὀξύς-ὀξύνω, παροξύνω.

1) Δίδω ἀφορμὴν εἰς τινὰ νὰ δυσαρεστηθῇ, ἰδίᾳ εἰς βρέφος νὰ κλαίῃ Νάξ.: Ἐούρεψές το πάλι τὸ παιδί. Θὰ τ' ἀουρέψης, μόν' ἄσε το. 2) Ἐπὶ τραύματος, ἔλκουσ κττ. ἀμτβ. ἐρεθίζομαι Κρήτ.: Ἀουρέψενε ἡ πληγή. 3) Μέσ. μισῶ, ἐχθρεύομαι, ἀντιπαθῶ Νάξ.: Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο τὸν ἀουρεύομαι. Εἶμαι ἀουρεμένος (θυμωμένος).

άγούρι τό, Θράκ. (Μυριόφ.)

Ὑποκορ. τοῦ ὀν. *άγουρος*.

Συνήθως πληθ. *άγούρια*, σταφυλαὶ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, αἱ ὁποῖαι καὶ ὠριμάσασαι εἶναι ὄξινοι.

άγουριά ἡ, Πελοπν. (Μεσσ. Μεσσήν.)

Έκ τοῦ ὀν. *άγουρος*. Πβ. ἀρχ. *άωρία*.

1) Ἡ ιδιότης τοῦ ἄωρου, τὸ νὰ εἶναι τι ἄωρον ἐνθ' ἄν. Συνών. ἄγουράδα, ἄγουρίλα, στρυφάδα. 2) Ἄωρος καρπὸς Πελοπν. (Μεσσ.): Μὴν τρώτε ἄγουριές. Τὰ σταφύλια κόμα εἶναι ἄγουριές.

άγουρίδα ἡ, ἄγουρίδα Ἰων. (Σμύρν.) — Ἀ'Εφταλ. Μαζώχτρα 150 ἄγουρίδα Εὐβ. (Κάρυστ. Κύμ. κ. ἄ.) Θεσσ. (Ζαγορ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Κομοτ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) Μακεδ. Μέγαρ. Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Καλάβρυτ. Καλάμ. Κόρινθ. Μεσσ. κ. ἄ.) Προπ. (Κύζ.) Σάμ. Σύμ. ἄγ'ρίδα Ἡπ. Β.Εὐβ. Θεσσ. (Ζαγορ. κ. ἄ.) Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Καλοσκοπ.) ἄγουρίδα Ἰκαρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄγουρίδα Ἄνδρ. Θήρ. Κρήτ. Λέσβ. Μόλυβ.) ἀκουρίδα Λέσβ. ἀουρίδα Μεγίστ. Νάξ. (Γαλανάδ.) ἀουρία Κάμπ. ἄγουρήθρα Τσακων. ἄγουδούρα Σίκιν. γ'ρούδα Ἡπ. ἀγουίδα Σαμοθρ. ἀβρίρα Καππ. (Άραβάν.)

Ὡς ἐξ ἀρχ. οὐς. **άωρίς*. Κατὰ K Foy ἐν Bezenb. Beitr. 12, 62 κέξ. ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *άωρος*. Ὁ τύπ. ἄγουρίδα κατ' ἐπίδρασιν τῆς λ. ἄγγούρι κατὰ Γ' Χατζιδ. ΜΝΕ 2, 435. Ὁ τύπ. γ'ρούδα ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἄγουροῦδα. Ὁμοίως ἐκ τοῦ ἄγουροῦδα ὁ τύπ. ἄγουδούρα κατ' ἀμοιβαίαν ἐναλλαγὴν τῶν φθόγγ. ρ καὶ δ. Ὁ τύπ. ἄγουρήθρα

